

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků Evropské unie a České republiky

METODIKA PRO SESTAVENÍ STŘEDNĚDOBÉHO PLÁNU ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA OBDOBÍ 2009 - 2011

Tento materiál byl zpracován za finanční podpory Evropské unie a státního rozpočtu České republiky v rámci projektu Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji a obsah je odpovědný realizátor projektu, komunitní plánování a nelze jej v žádném případě považovat za názor Evropské unie a České republiky

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a %

Obsah:

- & . vod /
- & 0ýchodiska /
 - 1& 2ociální politika a plánování sociálních služeb na 3rovni " # /
 - 4& 2ociální politika a plánování sociálních služeb na 3rovni vlády \$% /5
 - /& 2ociální politika na 3rovni kraje a obce /6
- & , do sestavuje krajský střednědobý plán rozvoje /7
- 0& Podklady pro zpracování střednědobého plánu rozvoje /8
 - 1& sociodemografický popis 3zemí /8
 - 4& analýza poskytovatelů sociálních služeb /11
 - /& průzkum potřeb poskytování sociálních služeb /14
 - 5& rozvojové materiály na 3rovni obcí /1
 - 6& náklady na služby /1
- 0& +pracování střednědobého plánu rozvoje /15
 - 1& koordinační skupina /15
 - 4& pracovní skupiny /17
 - /& priority /17
 - 5& postup rozpracování priorit /17
 - 6& systém pravidelného hodnocení plánu /1 :
- 0-& P ipomínkový proces /1 ;
- 0--& +áv r /48
 - 2lovník pojm /41
 - 2eznam p íloh /44
 - +droje /44

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a %

I. Úvod

Metodika slouží pro sestavení střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro období 2014-2020; byla sestavena v rámci projektu Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji a je určena především pro krajskou pracovní skupinu a další zástupce procesu, kteří se budou podílet na stanovování priorit rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji a na jejich podrobném rozpracování do podoby střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb.

II. Východiska

Střednědobý plán rozvoje musí vycházet z dokumentů, ve kterých jsou uvedeny požadavky Evropské unie, České republiky, Ministerstva práce a sociálních věcí na směřování sociální politiky v následujících obdobích, na podobu sociálních služeb, musí respektovat platnou legislativu na úrovni Evropské unie, státu, kraje a obcí. Označující plány rozvoje rovněž musí obsahovat požadavky stanovené v P20 na kompatibilitu výstupů pro zpracování národního plánu.

Střednědobý plán rozvoje by tedy měl respektovat především následující dokumenty v jednotlivých úrovních:

1. Sociální politika a plánování sociálních služeb na úrovni EU

Amsterodamská smlouva zakotvuje sociální politiku Evropské unie v oblasti politiky v oblasti zaměstnanosti a odborného vzdělávání a mládeže (hlava C-1 (láňky 1/7=156)

Lisabonský proces má cílem, aby se Evropská unie do roku 2010 stala nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomikou na světě založenou na znalostech, schopnou trvale udržitelného růstu s více lepšími pracovními místy a vyšší sociální soudržností.

Evropský sociální program je v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení byl v roce 2000 Důhodou odsouhlasen 4 cíle:

- usnadnit lidem z ohrožených skupin přístup na trhu práce a přístup ke zdrojům práv a služeb a zboží;
- předcházet riziku sociálního vyloučení;
- pomáhat nejzranitelnějším;
- mobilizovat všechny dostupné zdroje.

Sociální služby a jejich plánování jsou nezbytnými nástroji, které umožňují dosahovat těchto cílů na místní úrovni a tím je prakticky uvádět v život.

Služby v obecném zájmu v EU Evropská unie definuje služby v obecném zájmu mezi jinými i sociální služby. Daňová regulace těchto služeb klade tři klíčové požadavky:

kvalita = souhrn vlastností a charakteristik služby, které souvisejí s jejich schopností uspokojit známé (i předpokládané) potřeby uživatele;

dostupnost = fyzická, ekonomická, sociální, informační, psychologická.

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihočeském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

ochrana uživatele = bezpečnost, transparentnost, aktivní účast uživatelů při plánování a poskytování služby

Plánování sociálních služeb metodou komunitního plánování ve spojení se zaváděním standardů kvality sociálních služeb je jasným nástrojem, který vede k naplnění těchto požadavků.

2. Sociální politika a plánování sociálních služeb na úrovni vlády ČR

Národní akční plán sociálního začleňování na léta 2006–2008 vymezuje jako jeden z prioritních cílů prioritní cíl /G/ podporovat rozhodovací procesy na lokální a regionální úrovni, dosažení tohoto cíle **bude podporován „rozvoj seriózních a aktivních rozhodovacích procesů na regionální a lokální úrovni** tak, aby sociální služby poskytované na regionální a lokální úrovni odpovídaly potřebám z hlediska dostupnosti a kvality pro uživatele služeb včetně rozvoje partnerství v poskytování sociálních služeb a včetně podpory součinnosti uživatelů sociálních služeb v těchto procesech. Tento plán též **počítá s vytvořením 14 plánů rozvoje sociálních služeb krajů** jako s nástrojem, který zajišťuje dostupnost sociálních služeb

Evropská sociální charta Česká republika ratifikovala evropskou sociální chartu a zavázala se usilovat pomocí všech vhodných prostředků dosáhnout podmínek, za kterých budou zajištěna **základní práva občanů** na

- sociální a zdravotní pomoc
- sociální zabezpečení
- využívání sociální péče

Evropská sociální charta rovněž uvádí

- , aždý, kdo nemá dostatečné prostředky, má právo na sociální a zdravotní pomoc
- , aždý má právo využívat služeb sociální péče
- Osoby zdravotně postižené mají právo na odborný výcvik, rehabilitaci a sociální readaptaci bez ohledu na povahu a povahu jejich postižení
- Rodina jakožto základní jednotka společnosti má právo na vhodnou sociální, právní a hospodářskou ochranu k zajištění svého plného rozvoje
- Muži a ženy bez ohledu na svůj rodinný stav a rodinné vztahy mají právo na plnou sociální a hospodářskou ochranu

Plánování sociálních služeb je vhodným nástrojem, protože umožňuje efektivní a adresný rozvoj sociálních služeb.

Bílá kniha v sociálních službách - definuje základní principy transformace sociální politiky podle zásad, které vycházejí z evropského pojetí sociální politiky a významně korespondují s podstatou metody komunitního plánování

- nezávislost a autonomie
- začlenění a integrace
- respektování potřeb
- partnerství
- kvalita
- rovnost
- národní standardy
- rozhodování v místě

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a MŠMT

Zákon 108/2006 o sociálních službách stanoví zásadní povinnosti ve vztahu k plánování sociálních služeb. Důvodem popisuje spolupráci obcí s krajem a v rámci plánování sociálních služeb nově též zakotvuje pojem „plán rozvoje sociálních služeb“, a to jako výsledek aktivního zjišťování potřeb lidí v určitém území a hledání způsobů, jak tyto potřeby uspokojit vzhledem ke zdrojům, které jsou v daném území k dispozici. Kraj má ukládat povinnost zpracovávat tyto plány v souladu s písmenem d) obcím povinnost zjišťovat potřeby poskytování sociálních služeb na svém území v souladu s písmenem a). Kromě zákona o sociálních službách v § 4 vymezuje národní priority, které musí sociální služby naplňovat:

- zachovávat lidskou důstojnost
- vycházet z individuálních potřeb
- podporovat rozvoj samostatnosti
- posilovat sociální začleňování
- poskytovat pomoc a podporu v náležitých kvalitách
- zajišťovat dodržování lidských práv a základních svobod

Usnesení vlády ČR č. 824 ze dne 1. září 2004 - toto usnesení vlády ke zřízení podpory dostupnosti a kvality veřejných služeb **ukládá jednotlivým ministerstvům využívat metodu komunitního plánování** při řešení otázky dostupnosti a kvality veřejných služeb

3. Sociální politika na úrovni kraje a obce

Obce a kraje ve svých samostatných působnostech výrazně přispívají k rozvoji sociálních služeb, jak se uvádí především v zákoně o obcích (§ 14, odst. 2b) a v zákoně o krajích (§ 14, odst. 2b) a v zákoně o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení (§ 115, odst. 2b).

Kromě toho jsou **obce a kraje vázány** Evropskou sociální chartou, viz výše. Místní práva a svobody. Stavová ústava zakazuje diskriminaci osob a nástrojem proti diskriminaci osob jsou sociální služby, které osobám se znevýhodněním umožňují využívat běžné veřejné služby a prostory, a žádoucí je, aby na úrovni obcí a krajů vznikaly programové dokumenty, které budou určovat směr a cíle sociální politiky v těchto oblastech sociálních služeb a jejich plánování.

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihočeském kraji je financován z prostředků ESF a MŠMT

III. Kdo se sestavuje krajský střednědobý plán rozvoje

Pro vytvoření organizačního a finančního zabezpečení systému plánování sociálních služeb na krajské úrovni je nutné využít stávajících zdrojů lidských i organizačních tak, aby bylo možné plynule přejít k plánování sociálních služeb **od současné situace k systémovému řešení**. Plán rozvoje sociálních služeb pro další období díky tomu bude vznikat standardním způsobem na základě požadavků zákona a základních principů plánovacího procesu.

Podle §6 odst. 6 zákona 18/1987 **zpracovává kraj střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby.**

0 průběhu realizace projektu Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihočeském kraji. Dále jen projektu byla sestavena funkční pracovní skupina zástupců 1; obcí s rozšířenou působností, která pracovala na sestavení podkladových materiálů a byla základním hybatelem při zahájení plánovacích procesů na úrovni obcí. 0 průběhu projektu tyto zástupci získali vzdělávání, metodickou podporu, ztotožnili se s metodou komunitního plánování, stali se místními experty a je proto dležitá pracovní skupinu v co nejvyšší míře zachovat a využít jejich dovedností. Tato pracovní skupina je schopna spolupráce s dalšími zástupci plynule navázat na výstupy projektu a elektivně zpracovat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb. 0 třetí z těchto zástupců současně působí na pozici koordinátorů komunitního plánování na obcích, má tedy potřebné know-how.

0 rámci veřejné zakázky <ministerstva práce a sociálních věcí> *Zajištění místní a typové dostupnosti sociálních služeb* F4886=488P6 bylo pro Jihočeský kraj vyžádáno 6 metodiků = vzdělávací pro plánování sociálních služeb, získali kvalifikaci pro metodické řízení procesu plánování na úrovni kraje, jsou vybaveni potřebnými dovednostmi pro metodické vedení procesu sestavování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb.

Seznam členů pracovní skupiny a krajských metodiků vč. kontaktů je přílohou č. 1 tohoto materiálu.

Tyto personální zdroje je dále nutné doplnit o zástupce zastávajících poskytovatelských organizací, zástupce zastávajících uživatelských organizací a odborníky na problematiku sociálních služeb.

1. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

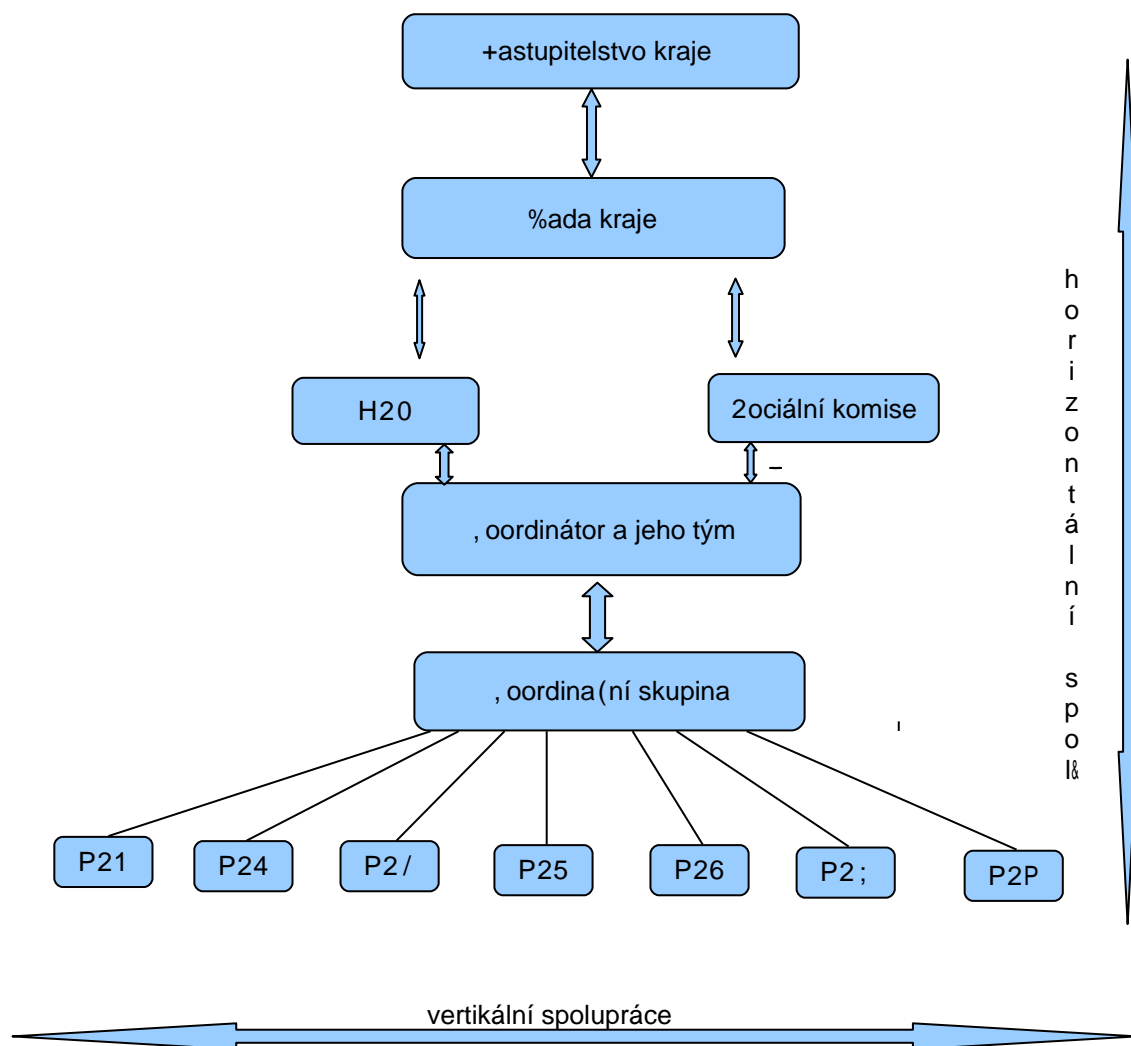
Pro korektní zavedení systému na zajištění procesu plánování služeb je třeba vytvořit organizační strukturu, která umožní vytvořit a implementovat střednědobý plán. Proces vytvoření organizační struktury zahrnuje:

- vytvoření základního schématu
- personální zabezpečení procesu
- stanovení minimálních požadavků na kvalifikaci a kompetentnost osob, které v rámci organizační struktury a celého procesu budou vykonávat odborné (innosti na stanovených pozicích)
- popis informálních toků
- nastavení tzv. pravidel hry, která budou představovat základní pravidla spolupráce mezi účastníky plánovacího procesu

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihočeském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

Návrh organizační struktury

Me9endaA

H20B odbor sociálních v cí

P2 1BP pracovní skupiny

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihočeském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

2. POPIS ORGANIZAČNÍ STRUKTURY:

Zastupitelstvo: nejvyšší orgán schvaluje návrh střednědobého plánu rozvoje

Rada kraje: projednává a schvaluje podstatné výstupy koordináční skupiny a návrh střednědobého plánu rozvoje před schválením zastupitelstvem

Odbor sociálních věcí: poskytuje data, konzultace, připravuje materiály pro jednání rady a zastupitelstva

Sociální komise: poskytuje konzultace, připomínkuje, dává stanoviska pro jednání rady a zastupitelstva

Krajský koordinátor: – organizuje proces
– svolává zasedání koordináční skupiny
– pracuje na přípravě podkladů pro koordináční skupinu
– zajišťuje zdroje informací pro práci pracovních skupin
– podílí se na tvorbě informačního systému
– vede dokumentaci k celému procesu
– zajišťuje propagaci procesu směrem k veřejnosti, zadavatelům, poskytovatelům a uživatelům sociálních služeb
– zajišťuje, aby každý (instituce) měl vytvořen realizační tým

Koordináční skupina: = vytváří vizi celkového systému
– zajišťuje průběh plánovacího procesu
– zajišťuje proces politickou podporu
– koordinuje práci pracovních skupin
– sestavuje a projednává výstupy pracovních skupin
– zajišťuje ve spolupráci s koordinátorem podklady pro pracovní skupiny
– stanovuje způsob rozpracování priorit
– vytváří systém hodnocení rozvojového plánu
– vytváří plán práce s veřejností
– zajišťuje připomínkový proces
Členové koordináční skupiny by měli být absolventy vzdělávání zaměřeného na procesy komunitního plánování, které mohou doložit a mít vlastní zkušenost s procesy komunitního plánování alespoň na obecní úrovni, kterou rovněž mohou doložit

Doporučené složení koordináční skupiny:

- zastupitel nebo radní kraje jako zástupce politické reprezentace
- pracovníci H20 jako zástupci zadavatele
- krajský koordinátor
- krajský metodik jako nositel metody
- zástupci koordinátorů komunitního plánování z obcí s rozšířenou působností jako významný zdroj informací z území kraje

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihočeském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

Projekt je koordinován zvlášť v územních správních obvodech územní působnosti: Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Středočeský kraj, Vysočina

- zástupci poskytovatelských organizací
- zástupci sdružení uživatelů

Pracovní skupiny: - rozhodují o podobě priorit, které dále rozpracovávají jednotným způsobem, který stanovuje koordinátní skupina

- podílí se na práci s veřejností
- podílí se na vytváření systému hodnocení plánu
- podílí se na přípravě a zpracování podmínkovacích řízení

členy pracovní skupiny, obvykle její vedoucí by měl být součástí (členem koordinátní skupiny, aby byl zajištěn přenos informací mezi koordinátní a pracovní skupinou)

Doporučené rozdělení cílových skupin:

- P2 1 pro oblast systémových priorit (financování) podpora plánovacích procesů (financování) apod.
- P2 4 pro oblast péče o děti a mládež do 47 let a rodinu
- P2 / pro oblast péče o osoby v krizi a osoby ohrožené sociálním vyloučením
- P2 5 pro oblast péče o osoby s dlouhodobým duševním onemocněním
- P2 6 pro oblast péče o osoby s mentálním a kombinovaným postižením
- P2 7 pro oblast péče o osoby s tělesným postižením a smyslovým postižením
- P2 P pro oblast péče o seniory

Doporučené složení pracovních skupin:

- zástupce politické reprezentace
- pracovníci H20 jako zástupci zadavatele
- krajský metodik jako nositel metody
- koordinátní nebo zástupci procesu komunitního plánování z obcí s rozšířenou působností jako významný zdroj informací z území kraje
- zástupci poskytovatelských organizací pro danou cílovou skupinu
- zástupci sdružení uživatelů pro danou cílovou skupinu
- pozvaní odborníci na problematiku cílové skupiny

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a %

IV. Podklady pro zpracování střednědobého plánu rozvoje

Pracovní skupiny zahajují svoji činnost jakmile mají k dispozici podklady pro sestavení plánu, na základě kterých mohou sestavovat priority a jejich podrobné rozpracování do konkrétní podoby střednědobého plánu, významným a nutným podkladem patří

1. SOCIODEMOGRAFICKÝ POPIS ÚZEMÍ

slouží k popisu území, podává informace o sociodemografických jevech, které je nutno zohlednit při plánování rozvoje. Sociodemografický popis území není standardní sociodemografickou analýzou, ale deskriptivní kolika snadno dohledatelných ukazatelů, které jsou užitečné k popisu obyvatelstva během procesu plánování sociálních služeb. Pro sociodemografický popis území určený k analýze potřebnosti sociálních služeb je vhodné (lenit) na dvě základní části:

a) obecná charakteristika populace všech obyvatel na daném území

- vývoj počtu obyvatel a demografický pohyb
- struktura obyvatelstva dle pohlaví a věku
- procento počtu obyvatel
- dále je možné se věnovat strukturám obyvatelstva dle rodinného stavu, vzdělání nebo domácností, a podívat se z hlediska cílů plánování sociálních služeb na daném území, je třeba zvažovat význam těchto údajů a jejich potřebnost

Sledovány jsou základní *demografické údaje a události* vývoje *pohybu obyvatelstva na území* v tomto případě obyvatelstva Jihomoravského kraje. K demografickou analýzou se vnujíme studiu událostí *demografické reprodukce*, při které je zkoumána proměnlivost těchto hromadných jevů v průběhu času

Demografickou reprodukci jsou spojeny všechny události, které se vážou na proměnu počtu obyvatel na daném území (mrtvnost, potratovost, státní občanství, vnitřní migrace). Pomocí statistik, které vypracovává ve čtvrtletních (i měsíčních intervalech) Český statistický úřad lze sledovat několik základních ukazatelů, které vypovídají o přírůstu nebo úbytku stárnutí nebo omlazení obyvatel na území Jihomoravského kraje.

Přirozená přírůstek (přirozená měna) = rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a celkovým počtem zemřelých osob ve sledovaném období a v daném území

Migrační přírůstek/ saldo migrace (mechanická měna) = jedná se o počet vystěhovalých obyvatel od obyvatel přistěhovalých na dané území

Celkový přírůstek = vyjadřuje rozdíl mezi počátečním stavem obyvatelstva a konečným stavem obyvatelstva daného území a je tvořen součtem přirozeného přírůstu a migračního přírůstu

Klíčovými ukazateli, které mohou být zdrojem náležitých informací k deskriptivnímu popisu populace uživatelů sociálních služeb

Index stáří = udává počet osob ve věku 76 a více na 100 osob ve věku 8 až 15 let

Index ekonomického zatížení = jedná se o údaje o tzv. ekonomicky závislých lidech v populaci ve věku 8-15 let a 76 a více let ve vztahu k počtu obyvatel v ekonomicky aktivním věku 16-75 let

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihočeském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR.

Úhrnná plodnost = představuje počet živě narozených dětí které by připadly na jednu ženu během celého jednoho reprodukčního věku (15-49 let) pokud by se během tohoto období neměly měnit míry plodnosti žen podle věku a setrvaly na úrovni daného roku

Bytová domácnost = souhrn osob trvale bydlících v jednom bytě

Cenzová domácnost = osoby pojí nejen společné bydlení a hospodaření ale zpravidla i příbuzenské vztahy

zdrojem informací těchto údajů jsou především Český statistický úřad. Údaje jsou zjištěné na webových stránkách

<http://www.czso.cz/nb/edicniplan/nsi/lo1/b748488PB1RRctvrtletiR488PBkomentar/>

<http://www.notes.cz/nb/redakce/nsi/lo1/projekceRobyvatelstvaRvRjihomoravskemRkrajirodoRokuR4868>

© Pro období 2009-2011 je možné využít zpracované údaje, které jsou přílohou č. 2 tohoto materiálu.

b) analýza jednotlivých populací konkrétních uživatelů (popis cílových skupin)

- děti a mládež do 17 let a rodina
- osoby v krizi a osoby ohrožené sociální vyloučením
- osoby s dlouhodobým duševním onemocněním
- osoby s mentálním a kombinovaným postižením
- osoby s tělesným postižením a smyslovým postižením
- senioři

Uvedené rozdělení je základní kategorizace, která má být dle potřeb zpracovatelů střednědobého plánu rozvíjena nebo naopak redukována. Desíť let by mělo dojít k vyloučení jakékoliv z těchto cílových skupin, protože by došlo k její znevýhodnění po celé následující plánovací období k její diskriminaci.

2. ANALÝZA POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

poskytuje pohled o souhrn poskytovaných sociálních služeb a jejich poskytovatelů. Zdrojem dat je především registr poskytovatelů na adrese <http://www.9istr&mpsv&cz/>. Tímto cílem analýzy je zjistit především místní dostupnost, rozmístění služeb v regionu, kapacitu služeb. Na základě získaných údajů je následně možné cíleně plánovat rozvoj daných sociálních služeb do jednotlivých obvodů s rozvíjenou působností.

Doporučené informace pro analýzu podle služeb:

- název služby
- poskytovatel
- kapacita
- finanční rozpočet poskytovatele
- místo poskytování služby
- mapa služby v grafické znázornění rozložení poskytovatelů služby na území kraje podle obvodů s rozvíjenou působností pro jednotlivé typy služeb

© Pro plánovací období 2009 – 2011 lze využít informace zpracované v příloze č. 3 tohoto materiálu.

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

3. PRŮZKUM POTŘEB POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

poskytuje základní pohled o potřebách uživatelů a potenciálních uživatelů sociálních služeb, pomáhá zjistit nedostatky a mezery v oblasti poskytovaných služeb, zjišťuje oblasti, kde lidem žádná sociální služba nepomáhá. Průzkum potřeb popisuje povahu potřeb a zájmu uživatelů cílových skupin, zapojuje uživatele a potenciální uživatele do formulaci cílů sociální politiky na regionální úrovni a je jedním ze zásadních podkladů pro návrh prioritních oblastí rozvoje sociálních služeb na dané období.

Metodicky lze na úrovni kraje získávat data pro průzkum potřeb několika způsoby, které budou však muset vždy vést k výpočtům o celém území a celé řadě uživatelů sociálních služeb různých cílových skupin, protože v opačném případě bude docházet ke zkreslení a znevýhodnění nebo naopak k nechtěnému preferování určitých skupin uživatelů.

Základem pro zadání průzkumu potřeb jsou dvě východiska:

- soustředí se na celky spádových oblastí všech 41 obcí s rozšířenou působností
- získávat informace o všech skupinách uživatelů sociálních služeb. Základní kategorizace je (len na 7 cílových skupin) a dále pak stanovovat priority ke všem skupinám uživatelů. Vynecháním některé ze skupin dojde k nechtěnému zkreslení nebo naopak k manipulaci s daty.

Možné způsoby jakým data získávat:

- motivovat obce s rozšířenou působností k opakovaným šetřením na celém spádovém území a následně odborně vyhodnotit tyto výstupy
- stanovovat z pozice zadavatele výzkumu předpoklady k šetření tzv. hypotézy
- samostatný výzkum na vypovídajícím vzorku obyvatel <, = existuje mnoho podob vhodných k periodickému ověření vzorek lze volit obec ve vlastnosti uživatele dle cílových skupin

Předpoklady k průzkumům potřebnosti:

- sociologická kvalifikovanost výzkumných týmů realizujících výzkumy, průzkumy
- konkrétnost zadání ze strany zadavatele
- volba takových výzkumných postupů, které budou v budoucnosti opakovatelné a zajistí porovnání vývoje potřeb v oblasti sociálních služeb v podobných plánovacích obdobích

Periody sociologických průzkumů potřeb:

- sociologický průzkum potřebnosti sociálních služeb by se měl vždy vázat k etapám delimitování nebo re-delimitování plán rozvoje s podobnou každé 4-5 roky

Vyhodnocení současné situace:

Oblast sociálních služeb z hlediska celého jihomoravského kraje dosud nebyla do roku 488P systematicky zkoumána. Tento deficit a absolutní nedostatek informací o stavu poskytování sociálních služeb vedl v projektu k rozdělení výzkumu potřeb na dvě části.

První část výzkumu byla realizována se záměrem popsat obecně oblast sociálních služeb. Výzkumný tým technikou *obsahové analýzy* zpracoval všechny dokumenty, které vznikly v obcích s rozšířenou působností v jihomoravském kraji a kontroloval je s materiály

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

v ostatních krajích České republiky. Tyto materiály nesměly být starší 6 roků. Dále byly stanoveny základní cílové skupiny uživatelů sociálních služeb a návrhy hypotéz pro jednotlivé cílové skupiny, které se zabývaly potřebami v poskytování konkrétních sociálních služeb.

Od druhé (části) výzkumu byly hypotézy ověřeny na těchto skupinách uživatelů metodou řízených rozhovorů s uživateli sociálních služeb, dotazníkovým šetřením v pracovních skupinách obcí s rozšířenou působností, dotazníkovým šetřením expertů/zadavatelů z jednotlivých obcí s rozšířenou působností a obsahovou analýzou dostupných rozvojových materiálů z obcí s rozšířenou působností a partnerů projektu.

Výstupem výzkumu byla verifikace (i) a zifikace hypotéz z oblastí potřebnosti sociálních služeb navržených v první (části) výzkumu.

Postup návrhu hypotéz pro jednotlivé cílové skupiny, které se zabývaly potřebami v oblasti poskytování sociálních služeb a jejich následné ověření v jednotlivých cílových skupinách je postup opakovatelný i v dalších plánovacích obdobích.

© Pro období 2009 – 2011 je možné využít výstupy výzkumu prováděné v rámci projektu, které jsou přílohou č. 4 tohoto materiálu.

4. ROZVOJOVÉ MATERIÁLY NA ÚROVNI OBCÍ

poskytují pohled o stavu plánování rozvoje sociálních služeb na území jednotlivých obcí nebo obvodů s rozšířenou působností. Může využít například:

- komunitní plány
- zpracované podklady
- strategické plány rozvoje
- SWOT analýza

Využití těchto materiálů zásadním způsobem umožňuje a doplňuje informace získané podklady uvedenými výše. -deálním stavem je zajistit jako zdroje informací plány rozvoje na úrovni všech 41 správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Obecně jsou dostupné komunitní plány obcí: Brno, Vodonín, Opatov, Blansko, Pátek, Blatná, Blavkov u Brna.

5. NÁKLADY NA SLUŽBY (FINANČNÍ ROZVAHA)

poskytují aktuální informace o nákladech na jednotlivé typy sociálních služeb. Zdrojem těchto informací je v současnosti především registr poskytovatelů sociálních služeb <http://lre9istr@mpsv.cz>, kde je finanční rozvaha uvedena u každého poskytovatele a jím poskytovaného typu sociální služby. Zdrojem jsou i jednotliví poskytovatelé, především tam, kde informace chybí. Je užitečné souhrnné informace o nákladech na službu rozložit podle následujícího dělení, které zachytí i základní rozdělení dostupných zdrojů na financování služeb:

- náklady Kč 4887
- náklady Kč 488P
- procentní rozložení zdrojů na financování služby = <P20 kraj, obce, příspěvky uživatelů, zdroje z rozpočtu ostatních
- průměrný náklad na službu
- eventuelně průměrný náklad na jednotku kapacity pro službu. Lze zjistit pouze u služeb, které mají konkrétně definované jednotky kapacity.

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a MŠMT

V. ZPRACOVÁNÍ STŘEDNĚDOBÉHO PLÁNU ROZVOJE

1. KOORDINAČNÍ SKUPINA

Postup prací na plánu rozvoje sociálních služeb koordinuje koordináční skupina, koordináční skupina zodpovídá za ustavení pracovních skupin, delinuje pracovním skupinám zadání, na kterém budou pracovat.

PŘED ZAHÁJENÍM PRÁCE PRACOVNÍCH SKUPIN JE NUTNÉ, ABY KOORDINAČNÍ SKUPINA DEFINOVALA:

- **plánovací období** = časový úsek pro který se bude plán zpracovávat (např. 488; = 48110) Při zpracování prvních plánů rozvoje se obecně doporučuje volit kratší období (cca 1-2 roky) – možná pružnější revizi plánu – ověřit se doporučeno, aby se plánovací období nekrylo s volebním obdobím
- **vize celkového systému sociálních služeb** = obecný cíl, který popisuje, jak by měly vypadat sociální služby v kraji po ukončení plánovacího procesu. Jedná se o obecné konstatování. Stanovená vize je následně závazná pro celý proces. Všechny pracovní skupiny jejich kolektivem je dodržet vizi, neodchýlit se od ní při definování priorit rozvoje a jejich rozpracování. Vize musí být stanovena konsensem celé koordináční skupiny
- **rozdělení na cílové skupiny** = stanovení závazného rozdělení pro budoucí plán podle kterého budou pracovní skupiny stanovovat priority a dále je rozpracovávat. Obecně se vychází z 7 základních skupin, které lze dále početně zužovat nebo rozšiřovat. Nelze v žádném případě některou ze skupin opomenout nebo v domněnku vyložit, protože by tato skupina byla pro dané plánovací období zcela vyřazena ze systému sociálních služeb, docházelo by k její diskriminaci.
 - + základní rozdělení cílových skupin:
 - děti a mládež do 17 let a rodina
 - osoby v krizi a osoby ohrožené sociálním vyloučením
 - osoby s dlouhodobým duševním onemocněním
 - osoby s mentálním a kombinovaným postižením
 - osoby s tělesným postižením a smyslovým postižením
 - senioři

Poznámka: **Cílové skupiny** pro potřeby plánování rozvoje sociálních služeb jsou určitými skupinami sociálně znevýhodněných osob, kterým jsou poskytovány sociální služby (řadinnosti nebo soubory řadinností podle zákona 188/2005) zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení, pro které bylo výzkumem realizovaným v rámci projektu zjištěno podobné vnímání potřebnosti v oblasti poskytování služeb a podobnost ve vnímání vlastní nepříznivé sociální situace, oslabení nebo ztráty schopnosti zvládnout v současné nepříznivé zdravotní stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů vzniklou situací tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením.

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

- **formát výstupů z jednotlivých pracovních skupin** = vzhledem k tomu, že se do finální podoby střednědobého plánu budou zpracovávat výstupy z jednotlivých pracovních skupin, je vhodné, aby koordinátorka (skupina stanovila formu, v jaké mají být výstupy z pracovních skupin předány. Hlavně dle se zpracování formou tabulkové podoby, do které jsou předepsány údaje, které musí pracovní skupiny dodat. **Návrh tabulky, která je již v současné době využívána pro zpracování střednědobých plánů na úrovni obcí je přílohou č. 5 tohoto materiálu.** Tato tabulka obsahuje nezbytné údaje zajišťující porovnatelnost a snadnou orientaci

- **základní obsah střednědobého plánu** = stanovení nezbytných oddílů, které plán bude obsahovat; stanovení konkrétních osob, které za naplnění jednotlivých oddílů budou odpovídat; vložení stanovení základního termínu, do kterého mají být shromážděny informace pro jednotlivé oddíly střednědobého plánu

Příklad obsahu střednědobého plánu

1 Úvod = úvodní slovo zástupce kraje

4 *Stručný popis plánovacího procesu* = výchozí stav, kdo se na zpracování plánu podílel, postup projednávání plánu, organizační struktura, hlavní cíle plánovacího procesu

1/ *Demografické údaje vztahující se k sociálním službám* = obecná charakteristika populace, charakteristiky cílových skupin, eventuelně popis současně poskytovaných služeb

5 *Popis současného stavu* = výstupy z provedených výzkumů, eventuelně souhrnná ÚH analýza

6 *Popis budoucího stavu* = konkrétní výstupy podle jednotlivých pracovních skupin, popis cílové skupiny, stanovené priority a jejich rozpracování

7 *Popis systému pravidelného hodnocení plánu*

8 *Závěr* = shrnutí všech priorit a finanční náročnosti

- **termín pro dokončení plánu střednědobého plánu rozvoje**
- **systém komunikace mezi koordinátorkou skupinou a jednotlivými pracovními skupinami** – je nezbytné, aby před zahájením činnosti pracovních skupin byla definována organizační struktura, kompetence a odpovědnost jednotlivých pracovníků, především vedoucích pracovních skupin, zejména jakým se budou předávat informace, kde budou informace k dispozici, aby proces byl plynulý
- **plán práce s veřejností** = plán rozvoje sociálních služeb se stanovuje za zájmu zadavatele, poskytovatele a uživatele sociálních služeb a za zájmu veřejnosti. Iž v procesu sestavování plánu je nezbytné s veřejností pracovat, seznamovat ji se záměry a budoucím přínosem plánu. Průběžná práce s veřejností zvýší jeho akceptovatelnost a realizovatelnost, ukáže, kde mohou vznikat problematické oblasti a nepříjemnost vzniku nějakého typu služby na území konkrétní obce a podléhá i třeba stanovit harmonogram práce s veřejností, zejména informování veřejnosti (lány, setkání s veřejností, televizní vystoupení, propagační akce na podporu informovanosti o sociálních službách) a konkrétní osobu, která za informování veřejnosti bude odpovídat

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

Dále koordinující skupina pravidelně sleduje a kontroluje harmonogram prací na zpracování rozvojového plánu, komunikuje se zástupci pracovních skupin, zajišťuje práci s veřejností, schvaluje průběžné výstupy, seznamuje s průběžnými výstupy radu a zastupitelstvo, eventuelně vzniklé problémy upravuje a upravuje a upravuje návrh plánu na schvalovací proces.

2. PRACOVNÍ SKUPINY

Pracovní skupiny zodpovídají za zpracování priorit rozvoje sociálních služeb pro danou cílovou skupinu nebo cílové skupiny. Členové pracovních skupin jsou považováni v procesu plánování za nejvýznamnější odborníky na sociální služby v regionu a je zcela v jejich kompetenci rozhodnout o podobě priorit rozvoje sociálních služeb na dané období jejich základním úkolem je:

- vyhodnotit shromážděné podklady
- navrhnout priority rozvoje a odvodnit je
- rozpracovat je podle zadaného formátu
- podílet se na informování veřejnosti
- podílet se na přípravě a zpracování doporučení

3. PRIORITY

Prioritami, pro účely strategie rozvoje sociálních služeb, jsou oblasti sociálních služeb, které vyžadují přednostní zájem zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb. Tyto oblasti/okruhy vymezují témata a problémy, která jsou veřejností a uživateli sociálních služeb vnímána jako nedostatečně řešená.

Priority rozvoje sociálních služeb je doporučeno rozdělovat a samostatně zpracovávat jako **priority systémové**, které ovlivňují obecný rozvoj sociálních služeb, pomáhají vytvořit jejich funkční systém, zajistit dostatečnou informovanost veřejnosti a **priority pro jednotlivé cílové skupiny uživatelů** sociálních služeb, což jsou oblasti, které na základě získaných informací a shody zájmu účastníků plánovacího procesu vyžadují přednostní zájem zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb.

Priority se zpracovávají podle cílových skupin, které předem stanovila koordinující skupina. Účelovou úlohou zpracování **podle cílových skupin** je srozumitelnost a přístupnost pro všechny účastníky plánování, samosprávné orgány i veřejnost. Jedná se o dobře popsatelný přístup, který nejvíce naplňuje principy komunitního plánování. Odpovídá současně zpracování obecních plánů, který je již uplatňován obcemi s rozdílnou působností na území kraje, je srozumitelný pro všechny účastníky plánovacích procesů a následně pro každého, kdo se bude výsledným materiálem zabývat.

Pracovní skupiny na základě shromážděných podkladů rozhodují konsensem o obecných prioritách rozvoje sociálních služeb pro jednotlivé skupiny. V jejich kompetenci je rozhodnout, jaká oblast sociálních služeb bude mít v následujícím období přednost a toto svoje rozhodnutí odvodnit.

Při rozhodování o prioritních oblastech je třeba brát v úvahu úroveň místní a typové dostupnosti služeb, potřeby veřejnosti, výzkumy nebo doložitelnou jednotlivými poskytovateli kvalitu poskytovaných služeb, kapacity poskytovatelů.

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

☺ **Pro diskusi o prioritách a jejich rozpracování pro období 2009-2011 lze využít výstup projektu „Návrh priorit rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro období 2009 - 2011“, který je přílohou č. 6 tohoto materiálu. Návrh priorit byl zpracován na základě podkladů shromážděných v projektu, které tvoří přílohy tohoto materiálu, byl prodiskutován a schválen pracovní skupinou projektu.**

4. POSTUP ROZPRACOVÁNÍ PRIORIT

Vize (celkový cíl): říká, kam se v daném plánovacím období chceme dostat, jak by měly vypadat sociální služby v našem regionu po ukončení plánovacího procesu. Zde o obecné konstatování. Důležitě stanovuje koordinaci skupin. **Každá z priorit pro jednotlivé cílové skupiny musí naplňovat stanovenou vizi.**

Priorita (dílní cíl): říká, jakým dílním způsobem bude naplňována vize sociálních služeb. Priorita je možné a výhodné rozdělit na systémové a priority pro určené cílové skupiny. Hlavní priorita udává, že **víme, jaký problém chceme řešit a proč jej chceme řešit**, a to jak v rámci cílových skupin, tak v rámci systémových nástrojů. Priority stanovují pracovní skupiny na základě shromážděných podkladů.

Zdůvodnění priority: popis důvodů, které vedly k výběru dané priority. Důležitě obsahuje odvolání na konkrétní výzkumy, sociodemografické údaje, SWOT analýzu a další rozvojové materiály.

Opatření (způsob naplnění priority): určuje, jakými konkrétními způsoby bude priorita zajištěna. Hlavní je zpravidla počet lidí. Hlavní je, jestliže priorita znamená, že víme, jaký problém budeme řešit a proč jej budeme řešit, pak opatření říká **jakým způsobem řešení zajistíme**. Opatření musí být v ideálním případě = konkrétní, měřitelné, realizovatelné, termínované, odpovídající stavu v cíli, aždé opatření musí naplňovat příslušnou prioritu a ta musí naplňovat stanovenou vizi.

Popis opatření: popis způsobu, jak bude opatření naplněno, které konkrétní kroky povedou k jeho realizaci. Poznámka: Opatření mohou být následně podrobně rozpracována do jednotlivých projektových listů.

Dopad na cílovou skupinu: popis toho, jak realizované opatření prospěje cílové skupině, co bude lépe fungovat, jestliže opatření bude realizováno. Pro opatření dále.

Časový harmonogram: v jakém časovém období bude opatření realizováno. Obvykle se uvádí roky nebo měsíce daného roku.

Realizátoři a partneři: kdo konkrétně zajistí realizaci daného opatření a jednotlivých aktivit, eventuelně kdo na realizaci bude spolupracovat. Jestliže realizátor není v době zpracování plánu znám, bude popsán způsob zajištění realizátora a výběrové řízení na realizátora opatření.

Předpokládaný počet klientů: odhad, kolika osobám realizace opatření prospěje.

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR.

Předpokládané finanční náklady: odhad celkových finančních nákladů, které bude nutné na realizaci opatření zajistit. Odhad představuje celkové investiční a neinvestiční provozní a mzdové náklady. Předpokládané finanční náklady se stanovují na základě zjištěných skutečných nákladů na poskytnutou službu v závislosti na tom, jaký rozvoj dané opatření předpokládá. Šimmitelnými procentuální nárůsty pošet navýšení klientů je opatření stanoveno, tím přesněji lze náklady odhadnout. Je třeba vzít v úvahu i inflační vlivy. Náklady se rozpracovávají pro každý rok realizace opatření. Deje přesněji by měly být vyčísleny náklady na nejbližší období. Každý je možné zpracovat při průběžných vyhodnocování a revizích plánů. **K stanovení předpokládaných nákladů je nutné spolupracovat s odborníky.**

Předpokládané zdroje financování: odhad toho, z jakých zdrojů bude realizace opatření financována. Odhad je nejlépe vyjádřit v procentech, kterými se jednotlivé zdroje budou podílet na jeho realizaci. Například < 20% kraj, evropské fondy, obce, dary, příspěvky uživatelů atd.

Kritéria hodnocení: seznam měřitelných ukazatelů, podle kterých při pravidelném hodnocení realizace opatření poznáme, že se daří nebo nedaří realizace jednotlivých opatření. Dá se například nárůstem klientů, dodržení termínů, množství zjištěných finančních zdrojů pošet informací aktivit apod.

Rizika realizace opatření: popis skutečností, které mohou mít příznivý vliv na to, že opatření nebude realizováno.

Na závěr rozpracování každé priority je vždy třeba provést kontrolu, zda jednotlivá opatření naplňují a realizují stanovenou prioritu a priorita je v souladu nebo naplňuje vizi (celkový cíl) rozvoje služeb.

Tento postup se uplatňuje pro každou prioritu, je možné jej zpracovat do tabulkového formátu viz. příloha č. 5. Navržený postup je srovnatelný s postupy, které jsou v současnosti uplatňovány v obcích s rozšířenou působností. Podporuje snadnou srovnatelnost a možnost analýzy jednotlivých plánů rozvoje.

5. SYSTÉM PRAVIDELNÉHO HODNOCENÍ

navrhuje koordinativní skupina a je součástí schvalovaného plánu.

Systém by měl obsahovat:

- popis mechanismu, kterým bude pravidelně monitorována a hodnocena realizace jednotlivých opatření vedoucích k realizaci priorit;
- kdo bude hodnocení provádět a jaké jsou jeho kompetence;
- v jakých intervalech bude hodnocení prováděno;
- co bude hodnoceno = a to jak navržená kritéria hodnocení každého opatření, tak celkový průběh realizace střednědobého plánu rozvoje;
- postup zpracování výsledků hodnotícího procesu do revizí rozvojového plánu.

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihočeském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

VI. PŘIPOMÍNKOVACÍ PROCES

Je třeba před schválením návrhu plánu rozvoje sociálních služeb je důležité, aby návrh prošel kompletním připomínkovacím procesem, který zajistí odstranění nedorozumění, pomůže zpřesnit údaje, společně s informacemi aktivitami zajistí širší veřejnosti na tvorbu plánu rozvoje. Kooperačním připomínkovacím procesem se mohou zapojit zadavatelé, poskytovatelé a uživatelé sociálních služeb, kteří se na jeho tvorbě přímo nepodílejí. Připomínkový proces upravuje koordinátní skupina, která rozhoduje o

- **délce připomínkovacího období** = po jak dlouhé období je možné zasílat připomínky, který konkrétní den je posledním dnem příjmu připomínek. Délka připomínkovacího období je doporučena minimálně 1 měsíc.
- **způsobech informování veřejnosti o připomínkovacím procesu** = jak bude veřejnost informována (media, internet, oznámení na veřejných deskách, informace pro veřejnost musí obsahovat údaje o délce připomínkovacího období, kde je možné získat materiál k připomínování, formulář pro připomínky, jakým způsobem je možné připomínky odevzdat (písemně, elektronicky), kde jsou připomínkovácí místa).
- **rozmístění připomínkovacích míst a způsob sběru připomínek** = kde budou místa, na kterých veřejnost může získat materiál včetně připomínkovacího formuláře, pokud na internetu to musí být i konkrétní místa, která využijí lidé, kteří nemají přístup na internet = šlo by o místa jako knihovny apod., jak budou připomínkovácí místa označena, zda budou materiály k připomínování dostupné v písemné i elektronické podobě, případně je třeba vzít v úvahu i handicapované spoluobčany, kteří se do připomínkovacího procesu budou chtít zapojit.
- **formátu připomínkovacího formuláře** = jednotný tištěný i elektronický formulář, který umožní snadné zpracování jednotlivých připomínek. **Návrh formuláře je přílohou č. 7 tohoto materiálu.**
- **způsobu vypořádání a zpracování připomínek** = jaké připomínky budou považovány za zásadní a budou podle tem vypořádány (jinou se jedná o konkrétní, odvodněné připomínky k prioritám a opatření, které připomínky budou hodnoceny jako nezákladní a nebudou podle tem vypořádány (jinou se jedná o připomínky k pravopisné a grafické stránce v

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a %

VII. ZÁVĚR

Proces sestavování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb je dlouhodobý proces, který vyžaduje aktivní spolupráci všech zúčastněných stran, zapojení odborníků a především kvalitní řízení a metodické vedení. Procesu sestavování plánu musí vždy předcházet období přípravy dostatečného množství kvalitních podkladů, které se sestavuje střednědobý plán, aniž by byly podklady uvedené v plánu k dispozici, dochází k intuitivním odhadům v oblasti priorit, které způsobují zkrácení skutečného stavu a nemusí odpovídat skutečným potřebám uživatelů sociálních služeb. Střednědobý plán rozvoje rovněž nelze sestavit pouze z pozice zadavatele nebo experta, je nezbytné zapojení všech stran – zástupců zadavatelů, poskytovatelů, uživatelů a odborné veřejnosti. Toto zúčastnění je i v 6. odst. zákona 184/2003 Sb. kraj zpracovává střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby. Při nedodržení tohoto ustanovení se výrazně zvyšuje riziko zkrácení skutečných potřeb v oblasti poskytování sociálních služeb. Poznámka: tato skutečnost byla ověřena v průběhu projektu, kdy vnímání stavu poskytování sociálních služeb z pozice zástupců obcí zjištěné výzkumem nekorespondovalo se skutečným stavem poskytování sociálních služeb zjištěným analýzou místní a typové dostupnosti sociálních služeb v kraji. Neposlední radou je nezbytné průběžně vzdělávat a podporovat zúčastněné plánovacího procesu například formou konzultací nebo supervizí, vychovávat místní odborníky, kteří zajistí kontinuitu celého procesu.

Projekt Podpora vytváření krajských plánů a sítě dobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihočeském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR

Slovník pojmů:

Cílové skupiny pro potřeby plánování rozvoje sociálních služeb jsou různými skupinami sociálně znevýhodněných osob, kterým jsou poskytovány sociální služby (osobní nebo soubory (osobností podle zákona 18:14887)

Komunitní plánování je metoda spolupráce (vzájemné a aktivní spolupráce) těch, kterých se týká daná oblast (i téma) a jakým způsobem se s nimi dotýká. Tato metoda je využívána zejména při plánování rozvoje sociálních služeb.

Nepříznivá sociální situace je oslabení nebo ztráta schopnosti zvládnout v současnosti nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů, trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů, které vzniknou situací tak, aby toto zneuznání podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením (zákon 18:14887)

Opatření určují, jakým způsobem bude zajištěna realizace prioritní oblasti, říká, jak konkrétně budeme problém řešit.

Plán rozvoje sociálních služeb je dokument, který vzniká jako výstup plánování rozvoje sociálních služeb, jeho obsahem je:

• popis a analýza existujících zdrojů a potřeb (etn. ekonomického vyhodnocení)

• strategie zajišťování a rozvoje sociálních služeb

• povinnosti zájmových subjektů

• způsob sledování a vyhodnocování plnění plánu

• způsob, jakým lze provést změny v poskytování sociálních služeb (zákon 18:14887)

Plánovací období je časový úsek, pro který se bude plán zpracovávat.

Plánování rozvoje sociálních služeb je proces aktivního zjišťování potřeb osob ve stanoveném území a hledání způsobů jejich uspokojování s využitím dostupných zdrojů (zákon 18:14887)

Poskytovatel je subjekt (právní či fyzická osoba), poskytující sociální služby při splnění podmínek stanovených zákonem (zákon 18:14887)

Pracovní skupina je základní jednotka v organizační struktuře procesu plánování, tvořená uživateli, poskytovateli, zadavateli a dalšími zájmovými subjekty (konkrétní kolektiv) oblasti, tématu, delinuje priority rozvoje a konkrétně je rozpracovává.

Priority (dílní cíle) jsou oblasti, které vyžadují přednostní zájem zadavatele a poskytovatele sociálních služeb, tyto oblastí okruhy sociálních služeb vymezují témata a problémy, která jsou ve výhledu a uživateli sociálních služeb vnímána jako nedostatky (osobně)

Průzkum potřeb poskytuje prostřednictvím využití sociologických metod výzkumu základní pohled o potřebách uživatelů a potenciálních uživatelů sociálních služeb, pomáhá zjistit nedostatky a mezery v oblasti poskytovaných služeb, zjišťuje oblasti, kde lidem žádná sociální služba nepomáhá.

Sociální služba je (osobní nebo soubor (osobností) zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení (zákon 18:14887)

Sociodemografický popis území podává informace o sociodemografických jevech, které je nutno zohlednit při plánování rozvoje. Dá se vidět vývoj (část obyvatel a demografický pohyb), struktura obyvatelstva dle pohlaví a v současnosti (část obyvatel), struktury obyvatelstva dle rodinného stavu, vzdělání nebo domácností, apod. Obsahuje analýzu jednotlivých populací konkrétních uživatelů.

Standardy kvality sociálních služeb jsou soubor kritérií, jejichž prostřednictvím je delinována úroveň kvality poskytování sociálních služeb v oblasti personálního a provozního zabezpečení sociálních služeb a v oblasti vztahů mezi poskytovatelem a osobami (zákon 18:14887)

Projekt Podpora vytváření krajských plánů střednědobého rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji je financován z prostředků ESF a rozpočtu ČR.

Účastník plánování sociálních služeb je uživatel, zadavatel, poskytovatel, ale i další osoba (i organizace), která je zainteresovaná na plánovaném problému (i tématu a jeho řešení) se zúčastní a v nichž se daný problém (i téma) dotýká.

Uživatel je osoba, která využívá sociální služby, protože se ocitla v nepříznivé sociální situaci.

Vize (celkový cíl) určuje, jak by měly vypadat sociální služby v regionu po ukončení plánovacího procesu.

Veřejnost jsou zájemci, kterým nejsou sociální služby a jejich fungování a poskytování lhostejné a jsou schopni aktivně přispět k vytvoření plánu a jeho realizaci.

Zadavatel je odpovědný za zajištění sociálních služeb na příslušném území. Zadavateli služeb jsou především obce a kraje, které tedy prostřednictvím svých zastupitelů nesou hlavní odpovědnost za kvalitu a dostupnost sociálních služeb.

Seznam příloh:

1. Seznam členů pracovní skupiny projektu a krajských metodik
2. Sociodemografický popis území a popis cílových skupin
3. Analýza místní a typové dostupnosti sociálních služeb v Jihomoravském kraji k 31.12.2011
4. Závěrečná zpráva výzkumu v rámci projektu pod názvem "Dávky priorit ve smyslu potřeb obyvatel Jihomoravského kraje v oblasti sociálních služeb"
5. Dávka tabulky pro rozpracování priorit
6. Dávka priorit rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro období 2012-2014; = 4811
7. Dávka doporučení formulace

Použité zdroje:

zákon č. 181/2003 Sb. o sociálních službách
metodiky pro plánování sociálních služeb OOO&kpss&cz
kritéria kvality plánování sociálních služeb OOO&mpsv&cz
Odstupy projektu Podpora vytváření krajských plánů rozvoje sociálních služeb a vytváření místních partnerství v Jihomoravském kraji

Zpracovatel:

Komunitní plánování o.p.s.
Žďár 6:
/ ; : 11 p. Protivín
- \$ 478 66 P51
OOO&komplan&cz

pobočka > rno
iráskova 1:
784 88 > rno
t. PP5 868514